

Brussel, 29.3.2021
COM(2021) 164 final

2021/0087 (NLE)

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

In Verordening (EU) 2020/672 van de Raad (“SURE-verordening”) is het rechtskader vastgesteld waarbinnen de Unie aan een lidstaat die een ernstige economische verstoring ondervindt of dreigt te ondervinden als gevolg van de COVID-19-uitbraak, financiële bijstand kan verlenen. Steun in het kader van SURE dient voor het financieren van hoofdzakelijk werktijdverkortingsregelingen of soortgelijke maatregelen ter bescherming van werknemers en zelfstandigen, en zodoende voor het verminderen van werkloosheid en inkomensverlies, alsook, in aanvulling daarop, voor de financiering van sommige maatregelen op gezondheidsgebied, met name op de werkplek.

Op 25 september 2020 heeft de Raad financiële bijstand verleend aan Litouwen als aanvulling op zijn nationale inspanningen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en aan de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers en zelfstandigen.

Op 11 maart 2021 heeft Litouwen bij de Unie een nieuw verzoek om financiële bijstand op grond van de SURE-verordening ingediend.

Overeenkomstig artikel 6, lid 2, van de SURE-verordening heeft de Commissie de Litouwse autoriteiten geraadpleegd om de plotse en sterke stijging te verifiëren van de werkelijke en geplande overheidsuitgaven die rechtstreeks verband houden met arbeidsmarktmaatregelen van Litouwen als gevolg van de COVID-19-pandemie. De gestegen uitgaven waarvoor om aanvullende financiële bijstand wordt verzocht, hebben met name betrekking op bestaande maatregelen die zijn genoemd in Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad:

- (a) een subsidieregeling voor werkgevers die het geraamde loon dekt van werknemers die inactief zijn geworden. Vóór 1 januari 2021 kon de werkgever kiezen tussen een subsidie van 70 % van het loon, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon, of een subsidie van 90 % van het loon (100 % voor werknemers van 60 jaar en ouder), tot maximaal het minimumloon. Sinds 1 januari 2021 kan de werkgever een subsidie van 100 % van het loon ontvangen, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon. Werkgevers die gebruikmaken van de regeling, moeten ten minste 50 % van hun werknemers in dienst houden tot minstens drie maanden na het einde van de loonsubsidie;
- (b) een subsidieregeling voor werknemers die terugkeren na inactiviteit, tot zes maanden na hun terugkeer naar het werk. Met een begrenzing tot het minimumloon of twee keer het minimumloon afhankelijk van de economische activiteit van de werkgever, kan de steun in de eerste en tweede maand na de terugkeer tot 100 %, in de derde en vierde maand tot 50 % en in de vijfde en de zesde maand tot 30 % van het werknemersloon bedragen. Die subsidies kunnen worden beschouwd als een soortgelijke maatregel als een werktijdverkortingsregeling in de zin van Verordening (EU) 2020/672 omdat zij ertoe strekken inkomenssteun te verstrekken aan werknemers en bestaande banen in stand te houden;
- (c) uitkeringen voor zelfstandigen, met inbegrip van zelfstandigen met een landbouwbedrijf of een boerderij van minstens vier economische grootte-eenheden. In 2020 bedroeg de uitkering 257 EUR en werd zij betaald tijdens de periode van quarantaine en noodtoestand en de daaropvolgende twee maanden. In 2021 bedraagt

de uitkering 260 EUR en wordt zij betaald tijdens de periode van quarantaine en noodtoestand en de daaropvolgende maand. De uitkeringen voor zelfstandigen kunnen worden beschouwd als een soortgelijke maatregel als een werktijdverkortingsregeling in de zin van Verordening (EU) 2020/672 omdat zij ertoe strekken de zelfstandigen of daarmee gelijkgestelde categorieën van werkenden te beschermen tegen inkomensderving of -verlies.

Litouwen heeft de Commissie de nodige informatie verschaft.

Rekening houdende met het beschikbare bewijsmateriaal stelt de Commissie de Raad voor om een uitvoeringsbesluit vast te stellen waarbij op grond van de SURE-verordening ten behoeve van de bovengenoemde maatregelen financiële bijstand aan Litouwen wordt verleend.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Het voorliggende voorstel is volledig verenigbaar met Verordening (EU) 2020/672 van de Raad, op grond waarvan het voorstel wordt gedaan.

Dit voorstel vormt een aanvulling op een ander wetgevingsinstrument van de Unie om steun te verlenen aan lidstaten in noodsituaties, namelijk Verordening (EG) nr. 2012/2002 van de Raad van 11 november 2002 tot oprichting van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (“Verordening (EG) nr. 2012/2002”). Op 30 maart is Verordening (EU) 2020/461 van het Europees Parlement en de Raad vastgesteld; bij die verordening wordt het toepassingsgebied van het bovengenoemde instrument uitgebreid tot grote volksgezondheids crises en wordt bepaald welke specifieke acties in aanmerking komen voor financiering.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorstel maakt deel uit van een reeks maatregelen die zijn genomen in respons op de huidige COVID-19-pandemie, zoals het corona-investeringsinitiatief, en vormt een aanvulling op andere instrumenten die de werkgelegenheid ondersteunen, zoals het Europees Sociaal Fonds en het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD)/InvestEU. Aangezien dit instrument gebruik maakt van het opnemen en verstrekken van leningen om de lidstaten in dit specifieke geval van de COVID-19-uitbraak te ondersteunen, fungeert dit voorstel als tweede verdedigingslinie voor de financiering van regelingen voor werktijdverkorting en soortgelijke maatregelen, die banen en dus ook werknemers en zelfstandigen helpen te beschermen tegen het risico van werkloosheid.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

De rechtsgrondslag voor dit instrument is Verordening (EU) 2020/672 van de Raad.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Het voorstel komt er na een verzoek van een lidstaat en is een blijk van Europese solidariteit, doordat financiële bijstand van de Unie in de vorm van tijdelijke leningen wordt verstrekt aan een lidstaat die zwaar door de COVID-19-uitbraak wordt getroffen. Deze financiële bijstand vormt een tweede verdedigingslinie voor een overheid die wordt geconfronteerd met een tijdelijke toename van de overheidsuitgaven voor werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen om banen te beschermen, en dus ook om werknemers en zelfstandigen te beschermen tegen het risico op werkloosheid en inkomstenverlies.

Deze steun helpt de getroffen bevolking en draagt bij tot het beperken van de directe maatschappelijke en economische gevolgen van de COVID-19-crisis.

- **Evenredigheid**

Het voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. Het gaat niet verder dan wat nodig is om de met het instrument beoogde doelstellingen te verwezenlijken.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Het voorstel moest dringend worden voorbereid zodat het tijdig kan worden aangenomen door de Raad. Daardoor kon geen raadpleging van de belanghebbenden worden uitgevoerd.

- **Effectbeoordeling**

Gezien de urgentie van het voorstel heeft geen effectbeoordeling plaatsgevonden.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De Commissie moet leningen op de financiële markten kunnen aangaan en deze vervolgens kunnen gebruiken om zelf leningen te verstrekken aan de lidstaten die financiële bijstand vragen in het kader van het SURE-instrument.

Naast de garanties van de lidstaten worden ook andere waarborgen in het systeem ingebouwd om de financiële soliditeit van de regeling te garanderen:

- een strikte en conservatieve benadering van financieel beheer;
- een leningenportefeuille die zodanig is opgebouwd dat het concentratierisico, het jaarlijkse risico en de buitensporige blootstelling aan risico's van individuele lidstaten beperkt blijven en die er tegelijkertijd voor zorgt dat voldoende middelen kunnen worden toegekend aan de meest behoeftige lidstaten; en
- de mogelijkheid om schulden door te rollen.

Voorstel voor een

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2020/672 van de Raad van 19 mei 2020 betreffende de instelling van een Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) als gevolg van de COVID-19-uitbraak¹, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 25 september 2020 heeft de Raad naar aanleiding van het verzoek van Litouwen van 7 augustus 2020 financiële bijstand aan Litouwen toegekend in de vorm van een lening van maximaal 602 310 000 EUR met een gemiddelde looptijd van ten hoogste 15 jaar, als aanvulling op zijn nationale inspanningen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en aan de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers en zelfstandigen.
- (2) De lening diende ter financiering van de werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen van Litouwen als bedoeld in Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350².
- (3) Door de COVID-19-uitbraak is een aanzienlijk deel van de beroepsbevolking in Litouwen nog steeds inactief. Dit heeft geleid tot een toch nog plotse en sterke stijging van de overheidsuitgaven van Litouwen in verband met de in artikel 3, punten a) en b), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 bedoelde maatregelen.
- (4) De COVID-19-uitbraak en de buitengewone maatregelen die Litouwen in 2020 en 2021 heeft getroffen om de uitbraak en de sociaal-economische en gezondheidseffecten daarvan in te perken, hadden en hebben nog steeds een dramatisch effect op de overheidsfinanciën. Volgens de najaarsprognose 2020 van de Commissie zou Litouwen tegen het einde van 2020 een overheidstekort van 8,4 % van het bruto binnenlands product (bbp) en een overheidsschuld van 47,2 % van het bbp hebben. In 2021 zullen het overheidstekort en de overheidsschuld van Litouwen naar verwachting respectievelijk 6,0 % en 50,7 % van het bbp bedragen. Volgens de

¹ PB L 159 van 20.5.2020, blz. 1.

² Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 van de Raad van 25 september 2020 tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan de Republiek Litouwen om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken (PB L 314 van 29.9.2020, blz. 35).

tussentijdse winterprognose 2021 van de Commissie zou het bbp van Litouwen in 2021 met 2,2 % toenemen.

- (5) Op 11 maart 2021 heeft Litouwen de Unie om 354 950 000 EUR aan verdere financiële bijstand verzocht als aanvulling op zijn in 2020 en 2021 gedane nationale inspanningen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de COVID-19-uitbraak en de sociaal-economische gevolgen daarvan voor werknemers en zelfstandigen. Hierbij gaat het met name om de in de overwegingen 6 tot en met 8 beschreven maatregelen.
- (6) In de “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020³, als bedoeld in artikel 3, punt a), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350, heeft Litouwen een subsidieregeling ingevoerd voor werkgevers die het geraamde loon dekt van elke werknemer die inactief is geworden, als ondersteuning tijdens de noodtoestand of de quarantaine. Vóór 1 januari 2021 kon de werkgever kiezen tussen een subsidie van 70 % van het loon, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon, of een subsidie van 90 % van het loon (100 % voor werknemers van 60 jaar en ouder), tot maximaal het minimumloon. Sinds 1 januari 2021 kan de werkgever een subsidie van 100 % van het loon ontvangen, tot een maximum van anderhalve keer het minimumloon. Werkgevers die gebruikmaken van de regeling, moeten ten minste 50 % van hun werknemers in dienst houden tot minstens drie maanden na het einde van de loonsubsidie.
- (7) Overeenkomstig de “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020, als bedoeld in artikel 3, punt a), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350, werden ook subsidies betaald voor werknemers die terugkeren na inactiviteit⁴, tot zes maanden na hun terugkeer naar het werk. Met een begrenzing tot het minimumloon of twee keer het minimumloon afhankelijk van de economische activiteit van de werkgever, kan de steun in de eerste en tweede maand na de terugkeer tot 100 %, in de derde en vierde maand tot 50 % en in de vijfde en de zesde maand tot 30 % van het werknemersloon bedragen. Die subsidies kunnen worden beschouwd als een soortgelijke maatregel als een werktijdverkortingsregeling in de zin van Verordening (EU) 2020/672 omdat zij ertoe strekken inkomenssteun te verstrekken aan werknemers en bestaande banen in stand te houden.
- (8) De overheid heeft ook uitkeringen ingevoerd voor zelfstandigen, met inbegrip van zelfstandigen met een landbouwbedrijf of een boerderij van minstens vier economische grootte-eenheden, als bedoeld in artikel 3, punt b), van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350. Deze maatregel is in 2020 gewijzigd⁵. In 2020 bedroeg de uitkering 257 EUR en werd zij betaald tijdens de periode van quarantaine en noodtoestand en de daaropvolgende twee maanden. In 2021 bedraagt de uitkering 260 EUR en wordt zij betaald tijdens de periode van quarantaine en noodtoestand en de daaropvolgende maand. De uitkeringen voor zelfstandigen kunnen worden beschouwd als een soortgelijke maatregel als een werktijdverkortingsregeling in de zin van Verordening (EU) 2020/672 omdat zij ertoe strekken de zelfstandigen of daarmee

³ Artikel 41, deel 2-1 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd bij Wet nr. XIII-2822 van 17 maart 2020, Wet nr. XIII-2846 van 7 april 2020, Wet nr. XIII-3005 van 4 juni 2020 en Wet nr. XIV-131 van 23 december 2020.

⁴ Artikel 41, deel 2-4 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd bij Wet nr. XIII-2822 van 7 mei 2020 en Wet nr. XIII-3005 van 4 juni 2020.

⁵ Artikel 5-1 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd bij Wet nr. XIII-2822 van 17 maart 2020, Wet nr. XIII-2846 van 7 april 2020, Wet nr. XIII-2877 van 30 april 2020 en Wet nr. XIV-35 van 3 december 2020.

gelijkgestelde categorieën van werkenden te beschermen tegen inkomensderving of -verlies.

- (9) Litouwen voldoet aan de voorwaarden van artikel 3 van Verordening (EU) 2020/672 om financiële bijstand te kunnen aanvragen. Litouwen heeft de Commissie het nodige bewijsmateriaal verschaft dat de werkelijke en geplande overheidsuitgaven sinds 1 februari 2020 met 1 101 607 198 EUR zijn gestegen als gevolg van de nationale maatregelen om de sociaal-economische gevolgen van de COVID-19-uitbraak het hoofd te bieden. Dit is een plotse en sterke stijging omdat zij ook verband houdt met een verlenging van bestaande nationale maatregelen die rechtstreeks verband houden met de werktijdverkortingsregeling en soortgelijke maatregelen die een aanzienlijk deel van de ondernemingen en de beroepsbevolking in Litouwen bestrijken. Litouwen financierde 144 347 198 EUR van de stijging van het uitgavenbedrag uit Uniemiddelen.
- (10) De Commissie heeft, overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU) 2020/672, Litouwen geraadpleegd en heeft de plotse en sterke stijging geverifieerd van de werkelijke en geplande overheidsuitgaven die rechtstreeks verband houden met werktijdverkortingsregelingen en soortgelijke maatregelen, waarvan sprake is in het verzoek van 11 maart 2021.
- (11) Daarom moet financiële bijstand worden verleend om Litouwen te helpen het hoofd te bieden aan de sociaal-economische gevolgen van de ernstige economische verstoring als gevolg van de COVID-19-uitbraak. De Commissie moet de besluiten inzake de looptijd, omvang en vrijgave van de tranches en deeltranches in nauwe samenwerking met de nationale autoriteiten nemen.
- (12) Litouwen en de Commissie moeten in de in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) 2020/672 bedoelde leningsovereenkomst met dit besluit rekening houden.
- (13) Dit besluit moet de uitkomst onverlet laten van eventuele procedures met betrekking tot verstoringen van de werking van de interne markt, met name uit hoofde van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag. Het doet geen afbreuk aan het vereiste dat de lidstaten, uit hoofde van artikel 108 van het Verdrag, de Commissie op de hoogte brengen van voorgenomen steunmaatregelen.
- (14) Litouwen moet de Commissie op regelmatige basis informeren over de tenuitvoerlegging van de geplande overheidsuitgaven, zodat de Commissie kan beoordelen in hoeverre Litouwen die uitgaven ten uitvoer heeft gelegd.
- (15) Bij het nemen van het besluit om financiële bijstand te verlenen is rekening gehouden met de bestaande en verwachte behoeften van Litouwen en met verzoeken om financiële bijstand op grond van Verordening (EU) 2020/672 die reeds door andere lidstaten zijn ingediend of gepland, met toepassing van de beginselen inzake gelijke behandeling, solidariteit, evenredigheid en transparantie,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350 wordt als volgt gewijzigd:

- (1) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:
 - (a) lid 1 wordt vervangen door:

“1. De Unie stelt Litouwen een lening van maximaal 957 260 000 EUR beschikbaar. De lening heeft een gemiddelde looptijd van ten hoogste 15 jaar.”;

(b) lid 4 wordt vervangen door:

“4. De vrijgave van de eerste tranche hangt af van de inwerkingtreding van de in artikel 8, lid 2, van Verordening (EU) 2020/672 bedoelde leningsovereenkomst. Eventuele verdere tranches worden vrijgegeven overeenkomstig de voorwaarden van een dergelijke leningsovereenkomst of zijn, in voorkomend geval, onderworpen aan de inwerkingtreding van een addendum bij die overeenkomst of van een gewijzigde leningsovereenkomst tussen Litouwen en de Commissie.”.

(2) Artikel 3 wordt vervangen door:

“Artikel 3

Litouwen mag de volgende maatregelen financieren:

- (a) de loonsubsidies gedurende de periode van inactiviteit, waarin wordt voorzien door artikel 41 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020;
- (b) de loonsubsidies na de periode van inactiviteit, waarin wordt voorzien door artikel 41 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020;
- (c) de uitkeringen aan zelfstandigen, waarin wordt voorzien door artikel 5-1 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020;
- (d) de uitkeringen aan zelfstandigen met een landbouwbedrijvigheid, waarin wordt voorzien door artikel 5-2 van “Arbeidswet nr. XII-2470” van 21 juni 2016, als gewijzigd in 2020.”.

(3) Artikel 4 wordt vervangen door:

“Artikel 4

- 1. Litouwen stelt de Commissie uiterlijk op 30 maart 2021, en nadien om de zes maanden, in kennis van de tenuitvoerlegging van de geplande overheidsuitgaven totdat die geplande overheidsuitgaven volledig ten uitvoer zijn gelegd.
- 2. Als in artikel 3 bedoelde maatregelen gebaseerd zijn op geplande overheidsuitgaven en onderworpen zijn aan een uitvoeringsbesluit tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1350, stelt Litouwen de Commissie uiterlijk zes maanden na de datum van vaststelling van dat besluit, en nadien om de zes maanden, in kennis van de tenuitvoerlegging van de geplande overheidsuitgaven totdat die geplande overheidsuitgaven volledig ten uitvoer zijn gelegd.”.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de Republiek Litouwen.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter